

การพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมกฎหมายสิ่งแวดล้อม สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม

A Model Development of Environmental Laws Training for Police in Mahasarakham Province

ณรงค์เดช นิมิตร¹, ประยูร วงศ์จันทร์², ชัยธัช จันทรสมุทร³
Narongdech Nimit¹, Prayoon Wongchantra², Chaitach Jansamood³

บทคัดย่อ

การพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมกฎหมายสิ่งแวดล้อม สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม ได้ศึกษาจากตำรวจที่ทำหน้าที่ด้านชุมชนสัมพันธ์ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 50 นาย เครื่องมือในการศึกษาได้แก่ ชุดกิจกรรมฝึกอบรม คู่มือการอบรม กิจกรรมการมีส่วนร่วม การระดมสมอง การใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติและทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แบบสังเกต และแบบจดบันทึกข้อมูลสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์ความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่างๆ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุคูณแบบสองทาง (Two-way MANCOVA) และวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมสองทาง (Two – way ANCOVA) เมื่อผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การศึกษา และวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหากฎหมายสิ่งแวดล้อม สามารถแบ่งกลุ่มกฎหมาย ออกเป็น 10 กลุ่ม กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เป็นโครงสร้างทางสิ่งแวดล้อม และแผนหรือนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม กฎหมายแม่บททางสิ่งแวดล้อม กฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ พรรณพืช และสัตว์ป่า กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดิน อาคารและผังเมือง การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน พลังงาน น้ำ และแร่ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับทรัพยากรทางทะเล และคู่ม ครองสัตว์น้ำ กฎหมายที่เกี่ยวกับสาธารณสุข อุตสาหกรรม โรงงาน วัดคูมีพิษ มลพิษ เสียง และ มลพิษ กฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์อนุสรณ์สถาน และสถานที่ กฎหมายสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการควบคุมสังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งสิ้นจำนวน 551 เรื่อง ซึ่งเป็นกฎบัตร จำนวน 1 เรื่อง เป็นปฎิญญา จำนวน 1 เรื่อง สนธิสัญญา จำนวน 2 เรื่อง เป็นอนุสัญญา จำนวน 23 เรื่อง เป็นพิธีสาร จำนวน 3 เรื่อง รัฐธรรมนูญ จำนวน 2 เรื่อง ระเบียบ

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม

² อาจารย์ประจำคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

¹ Ph.D. Candidate in Environmental Education, Faculty of Environment and Resource Studies Mahasarakham University

² Lecturer, Faculty of Environment and Resource Studies Mahasarakham University

³ Lecturer, Kalasin Rajabhat University

ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 เรื่อง แผน หรือนโยบาย ด้านสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 11 แผน ตราเป็นพระราชบัญญัติ และประมวลกฎหมาย มีจำนวน 107 เรื่อง ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา มีจำนวน 6 เรื่อง ตราเป็นกฎกระทรวง มีจำนวน 55 เรื่อง ตราเป็นประกาศ มีจำนวน 308 เรื่อง ตราเป็นระเบียบ มีจำนวน 24 เรื่อง ตราเป็นข้อกำหนด 4 เรื่อง ตราเป็นคำสั่ง มีจำนวน 5 เรื่อง เป็นมติคณะรัฐมนตรี จำนวน 4 เรื่อง เป็นข้อเสนอแนะ จำนวน 3 เรื่อง

Abstract

The education has studied from the police who performs community side is related to, be under provincial province Mahasarakham police, 50 amounts Mr., use a tool in the education by use the research analyses limits of the law, using handbook the training, participating in activity, brainstorming, using questionnaire, analyse the relation and the difference between all variable, be, the vary analysis shares multiple like [model], two the way, (Two-way MANCOVA), and analyse the vary shares two the way, (Two - way ANCOVA), when, the test has implied important statistics way does difference average comparison is lay a pair

The Research Result

Education, and analyse substance law environment limits, can divide the law, go out 10 the group, environment international law, environment law where is way environment structure, and the plan or, side environment policy, chief heading way environment law, the law where about forest conservation, plant complexion, and wild animals, the law where about using real estate, a building and the city plan, resource earth conservation, energy, water, and a mineral, the law where hook, with the resource by sea, and be worthwhile, put on the aquatic animals, the law where about happy public, industry, factory, the material is poisonous, waste, sound, and, pollution, the law where about monument conservation, and the place, environment law about social supervision, and the culture, be total, 551 amounts about [story], which, be the charter, 1 amount about [story], be the declaration, 1 amount about [story], treaty, 2 amounts about [story], be the convention, 23 amounts about [story], be the protocol, 3 amounts about [story] the constitution, 2 amounts about [story], pertaining to administration regulations is environment, 1 amount about [story], plan, or, policy, environment side, there are 11 plans amounts, the brand is the act of legislation, and the code of laws, there are 107 amounts about [story], brand, be the royal decree, there are 6 amounts about [story], brand, be ministerial regulations, there are 55 amounts about [story], the brand is the notice, there are 308 amounts about [story], brand, be pleasing, there are 24 amounts about [story], the brand is 4 regulations about [story], brand, be the order, there are 5 amounts about [story], be faculty conclusion takes the counselor, 4 amounts about [story], be the suggestion, 3 amounts about [story].

บทนำ

“สิ่งแวดล้อมคือชีวิตชีวิตคือสิ่งแวดล้อม” เป็นคำกล่าวที่แสดงว่าสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมไม่สามารถจะแยกจากกันได้สถานการณ์ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏขึ้นในทุกภูมิภาคทั่วโลกส่งผลต่อความเป็นอยู่อย่างปกติสุขของมนุษย์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมากมายหลากหลายและเชื่อมโยงถึงกันไปทั่วโลกอาทิการรวมตัวกันอย่างหนาแน่นของแก๊สจากการอุตสาหกรรมและควันพิษที่เกิดขึ้นในอากาศที่พวกเราหายใจเข้าไปได้ส่งผลเพิ่มพูนสูงถึงบรรยากาศชั้นบนสิ่งนี้ได้ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์พร้อมกันทีเดียว3 อย่างอันได้แก่ฝนกรดชั้นโอโซนถูกทำลายและเกิดอากาศร้อนขึ้นทั่วโลกแต่ละปัญหาที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถก่อให้เกิดผลที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตในน้ำในดินในอากาศปัญหาระบบนิเวศไม่สามารถแบกรับอย่างสมดุลกับจำนวนประชากรหรือที่เรียกว่า “ ความสามารถในการแบกรับ” (Carrying Capacity) สิ่ง que แสดงให้เห็นว่าโลกได้เริ่มต้นตระหนักถึงสภาวะวิกฤตในเรื่องสิ่งแวดล้อมยอมได้แก่การประชุมระหว่างประเทศเรื่องสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (The United Nations Conference on the Human Environment) เมื่อปีพ.ศ. 2515 ที่กรุงสต็อกโฮล์มประเทศสวีเดนนับได้ว่าเป็นครั้งแรกที่มีการพูดถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและแนวทางแก้ไขในระดับโลกที่ประชุมได้เสนอแผนปฏิบัติการทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษาการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์และมลพิษเพื่อใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้กับวิกฤตสิ่งแวดล้อมอีก3 ปีต่อมากลับเป็นที่ปรากฏชัดว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจได้สร้างปัญหาสังคมสิ่งแวดล้อมและความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนจนและคนรวยสูงขึ้นมากจึงได้เกิดการประชุมเชิงปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมศึกษา (The International Workshop on Environmental Education) ขึ้น ณ เมืองเบลเกรด ประเทศยูโกสลาเวียในที่ประชุมมีการแสดงความเห็นว่าควรดำเนินการปฏิรูปแนวทางการศึกษาทั้งระบบและได้เสนอกรอบสิ่งแวดล้อมศึกษาซึ่งต่อมาเรียกว่ากฎบัตรเบลเกรดที่กำหนดเป้าหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษาว่าเพื่อพัฒนาประชากรโลกให้มีจิตสำนึกและห่วงใยในสิ่งแวดล้อมมีความรู้ทักษะเจตคติความตั้งใจจริง และความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญและป้องกันปัญหาใหม่ทั้งด้วยตนเองและร่วมมือกับผู้อื่น (สุริชัย หวันแก้ว, 2551: 17)

ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลายฉบับซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับภารกิจด้านสิ่งแวดล้อมมากมายแต่ปรากฏว่ากฎหมายต่าง ๆ ยังไม่สามารถจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากกฎหมายขาดการบังคับใช้เนื่องจากนี้ยังมีปัญหาใหญ่อันเนื่องมาจากช่องว่างในตัวบทกฎหมายเองและความซ้ำซ้อนของกฎหมายที่มีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงานภายใต้กฎหมายฉบับต่าง ๆ ทำให้ขาดการประสานงานและเอกภาพในการใช้กฎหมายเพื่อรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมแม้ว่าการปฏิรูประบบราชการเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 จะมีผลเป็นการรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้อยู่ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเต็มที่นอกจากปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในประเด็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่พบเห็นบ่อยครั้งและในหลายกรณีเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่รัฐยังมีได้เปิดให้ประชาชนเข้า

มามีส่วนร่วมอย่างเพียงพอตามหลักการของรัฐธรรมนูญพ.ศ. 2540 ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิทธิของชุมชนในการมีส่วนร่วมบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิของประชาชนในการได้รับทราบข้อมูลค้ำชี้แจงและเหตุผลจากรัฐในการดำเนินโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนรวมทั้งสิทธิในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการดังกล่าวทำให้มีความจำเป็นต้องตราหรือปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น (รายงานผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวิชาการโครงการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554, 2549: 121)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหาของกฎหมายสิ่งแวดล้อมโดยศึกษาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550-2554) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าไม้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรพลังงานและแร่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมลพิษทางน้ำทรัพยากรน้ำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและคุ้มครองสัตว์น้ำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินและผังเมืองกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขวัดภูมิพิษมูลฝอยและเสียงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์อนุสรณ์สถานและสถานที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นเช่นประมวลกฎหมายอาญาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ และเพื่อพัฒนากิจกรรมฝึกอบรมกฎหมายสิ่งแวดล้อมสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม และเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ

ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อนและหลังการฝึกอบรมและจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน 4. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อนและหลังการฝึกอบรมและจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ ขอบเขตเนื้อหาของกฎหมายสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมกฎหมายสิ่งแวดล้อมสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อนและหลังการฝึกอบรม และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
4. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีทัศนคติ และทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม ก่อน และหลังการฝึกอบรม แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัด

ตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม 25 สถานี จำนวน 2,012 นาย กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม จากทุกสถานีตำรวจ 25 สถานี สถานีตำรวจละ 2 นาย ซึ่งมียศตั้งแต่สิบตำรวจตรี ถึงยศพันตำรวจโท รวมจำนวน 50 นาย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดฝึกอบรมและคู่มือการฝึกอบรมแกนนำชุมชนโดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ 1.1 ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2555 1.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) 1.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 1.4 การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมแยกออกเป็น 4 ส่วน คือ มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม การวางแผนจัดการเขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม การทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม 1.5 การควบคุมมลพิษ 1.6 กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ อุทยาน และป่าสงวน

2. แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก ก ข ค และ ง จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

3. แบบวัดทัศนคติและทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม ในการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม

4. แบบสังเกต (Observation) มีทั้งแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมในการประกอบพิธีกรรมและพฤติกรรมชุมชนต่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านการอนุรักษ์

ป่าไม้และแม่น้ำ

5. แบบจัดบันทึกข้อมูลสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญเกี่ยวกับป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติอื่นความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหาป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ

6. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในการสัมภาษณ์รายบุคคล (In-Depth Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม เชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม ที่สุ่มตัวอย่างได้ และรวบรวมแบบตอบรับเข้าร่วมฝึกอบรมในครั้งนี้

2. เตรียมสถานที่สำหรับใช้ดำเนินการฝึกอบรม โดยจัดฝึกอบรมที่หอประชุมคณะสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส.เก่า)

3. ดำเนินการฝึกอบรม จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 50 คน ระยะเวลาฝึกอบรม 2 วัน วันที่ 1 การอบรมในห้องอบรม โดยการบรรยาย การประชุมกลุ่มย่อย การสาธิตโดยใช้สื่อการสอน และมีวิทยากรอบรม เวลา 9.00-16.00 น. โดยทำการทดสอบก่อนอบรม วันที่ 2 การอบรมในห้องอบรม โดยการบรรยาย การประชุมกลุ่มย่อย การสาธิตโดยใช้สื่อการสอน และมีวิทยากรอบรม ภาคบ่ายศึกษานอกสถานที่ ประชุมกลุ่มย่อย สรุปผลอภิปรายผล แล้วทดสอบหลังเรียน ประเมินพฤติกรรมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม หลังจากผ่านการฝึกอบรมไปแล้วในระยะเวลา 1 เดือน

4. ตรวจสอบผลการทดสอบความรู้ ทัศนคติ และทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติ

แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม ที่สมัครใจเข้าร่วมรับการอบรมตามโครงการอบรมการพัฒนากิจกรรมฝึกอบรมกฎหมายสิ่งแวดล้อมสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 50 คน โดยการเก็บข้อมูลจากการทดสอบก่อนการอบรม และหลังการอบรม ในระยะเวลา 2 วัน

2. นำแบบทดสอบความรู้ ทักษะ และทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติ ฉบับสมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

4. นำผลวิเคราะห์ที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ย เพื่อหาระดับความรู้ ทักษะ และทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติโดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4.1 เกณฑ์การแปลความหมาย ความรู้ โดยอาศัยคะแนนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

คะแนน ร้อยละ 80.00 ขึ้นไป หมายถึง มีความรู้ระดับดี

คะแนน ร้อยละ 50.00 – 79.99 หมายถึง มีความรู้ระดับปานกลาง

คะแนน ร้อยละต่ำกว่า 50 หมายถึง มีความรู้ระดับไม่ดี

4.2 เกณฑ์การแปลความหมายความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับทัศนคติ และทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.40-3.00 หมายถึง ใช่

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.39 หมายถึง ไม่ใช่

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดย

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ ด้วยการลงรหัสคำตอบในแต่ละข้อ ให้เป็นตัวเลขประจำแบบสอบถามทั้งหมดเพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วกรอกลงในแบบฟอร์มการลงรหัสทั่วไป (General Coding Form) ซึ่งเป็นการเตรียมข้อมูล เพื่อส่งไปบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

3. ข้อมูลที่ได้มาจากคำถามปลายเปิด การจำลองสถานการณ์ และวิเคราะห์สถานการณ์การระดมสมอง การสังเกต จะเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ตามประสบการณ์ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานด้านกฎหมาย และสังคม มาเป็นเวลานาน โดยอาศัยหลักวิชาการ วิเคราะห์พร้อมเหตุผล

ผลการวิจัย

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 13.30 คะแนนและ หลังการทดลองคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 18.22 คะแนน ด้านเจตคติในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 2.08 คะแนนและ

หลังการทดลองคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 2.31 คะแนน ทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม ก่อนการทดลองคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 1.92 คะแนนและหลังการทดลองคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 2.44 (ตาราง 1)

ตาราง 1 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามโดยรวมก่อนและหลังการทดลอง

รายการ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม	13.30	1.91	18.22	1.32
เจตคติในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม	2.08	0.30	2.31	0.22
ทักษะการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม	1.92	0.25	2.44	0.22

จากตาราง 1 เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 13.30 คะแนนและหลังการทดลองคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 18.22 คะแนนด้านเจตคติในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 2.08 คะแนนและหลังการทดลองคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 2.31 คะแนนทักษะการถ่ายทอด

ความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมก่อนการทดลองคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 1.92 คะแนนและหลังการทดลองคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 2.44

2. การทดสอบความรู้ทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดมหาสารคาม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ตาราง 2)

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความรู้ทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม ก่อนและหลังการทดลอง

ตัวแปร	การทดลอง	N	\bar{X}	S.D	t	Sig.
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม	ก่อน	50	13.30	1.91	-32.065*	.000*
	หลัง	50	18.22	1.32		
ทัศนคติในการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม	ก่อน	50	2.08	0.30	-4.106*	.000*
	หลัง	50	2.31	0.22		
ทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม	ก่อน	50	1.92	0.25	-7.834*	.000*
	หลัง	50	2.44	0.22		

* * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ความรู้ ทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ก่อนการทดลองน้อยกว่าหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 1-4 ปีประสบการณ์ 5-8 ปี

และมากกว่า 8 ปี มีความรู้ทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันมีความรู้ทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป (ตาราง 3)

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความรู้ทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมโดยรวมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน (One-way MANOVA)

สถิติทดสอบ	Value	Hypothesis df	Error df	F	P
Pillai's Trace	1.064	12.000	84.000	7.961	.000*
Wilks' Lamda	0.156	12.000	82.000	10.455 ^a	.000*
Hotelling's Trace	3.989	12.000	80.000	13.298	.000*
Roy's Largest Root	3.597	6.000	42.000	25.180 ^b	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามที่มีประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า มีความรู้ทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้าน กฎหมายสิ่งแวดล้อมหลังการอบรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4. เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดมหาสารคามที่มีประสบการณ์ในการดำรง ตำแหน่ง 5-8 ปีและประสบการณ์ในการดำรง

ตำแหน่ง 1-4 ปี มีทัศนคติด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม หลังการอบรมโดยรวมมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งมากกว่า 13 ปี และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีประสบการณ์ในการ ดำรงตำแหน่ง 5-8 ปีและประสบการณ์ในการ ดำรงตำแหน่ง 1-4 ปี มีทัศนคติด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมหลังการอบรมโดยรวมมากกว่าเจ้าหน้าที่ ตำรวจที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 9-12 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 4)

ตาราง 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เกี่ยวกับทัศนคติด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมโดยรวมของเจ้า หน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตก ต่างกันแตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง	มากกว่า 13 ปี			
	มากกว่า 13 ปี	9-12 ปี	1-4 ปี	5-8 ปี
มากกว่า 13 ปี	2.09	-	0.608	0.001*
9-12 ปี	2.18	-	-	0.002*
1-4 ปี	2.48	-	-	0.992
5-8 ปี	2.50	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามที่มีประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีทัศนคติด้าน กฎหมายสิ่งแวดล้อมหลังการอบรมโดยรวม มากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีประสบการณ์ในการ ดำรงตำแหน่งมากกว่า 13 ปี และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 5-8 ปีและ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 1-4 ปีมีทัศนคติ ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมหลังการอบรมโดยรวม มากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีประสบการณ์ในการ ดำรงตำแหน่ง 9-12 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

5. เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดมหาสารคามที่มีประสบการณ์ในการดำรง

ตำแหน่ง 1-4 ปี และมีประสบการณ์ในการดำรง ตำแหน่ง 5-8 ปี และประสบการณ์ในการดำรง ตำแหน่ง 9-12 ปี มีทักษะการถ่ายทอดความรู้ ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมหลังการอบรมโดยรวม มากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีประสบการณ์ใน การดำรงตำแหน่งมากกว่า 13 ปี และเจ้าหน้าที่ ตำรวจที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 5-8 ปี และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 9-12 ปี มีทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมหลังการอบรมโดยรวมมากกว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 9-12 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 5)

ตาราง 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เกี่ยวกับทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมาย สิ่งแวดล้อมโดยรวมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันแตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง	มากกว่า 13 ปี			
	มากกว่า 13 ปี	9-12 ปี	5-8 ปี	1-8 ปี
	2.01	2.40	2.59	2.65
มากกว่า13ปี	2.01	-	0.000*	0.000*
9-12ปี	2.40	-	0.000*	0.001*
5-8ปี	2.59	-	-	0.819
1-4 ปี	2.65	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อบกพร่องเนื้อหา กฎหมายสิ่งแวดล้อมสามารถแบ่งกลุ่มกฎหมาย ออกเป็น 10 กลุ่มกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่าง ประเทศกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เป็นโครงสร้างทาง สิ่งแวดล้อมและแผนหรือนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม กฎหมายแม่บททางสิ่งแวดล้อมกฎหมายที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้พรรณพืชและสัตว์ป่ากฎหมาย ที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดินอาคารและผังเมืองการ อนุรักษ์ทรัพยากรดินพลังงานน้ำและแร่กฎหมาย ที่เกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและคุ้มครองสัตว์ น้ำกฎหมายที่เกี่ยวกับสาธารณสุขอุตสาหกรรม โรงงานวัตถุมีพิษมูลฝอยเสี่ยงและมลพิษกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์อนุสรณ์สถานและสถานที่ กฎหมายสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการควบคุมสังคม และวัฒนธรรมรวมทั้งสิ้นจำนวน 551 เรื่องซึ่งเป็น กฎบัตรจำนวน 1 เรื่องเป็นปฏิญญาจำนวน 1 เรื่อง สนธิสัญญาจำนวน 2 เรื่องเป็นอนุสัญญาจำนวน 23 เรื่องเป็นพิธีสารจำนวน 3 เรื่องรัฐธรรมนูญ จำนวน 2 เรื่องระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ สิ่งแวดล้อมจำนวน 1 เรื่องแผนหรือนโยบายด้าน สิ่งแวดล้อมมีจำนวน 11 แผนตราเป็นพระราช บัญญัติและประมวลกฎหมายมีจำนวน 107 เรื่อง

ตราเป็นพระราชกฤษฎีกามีจำนวน 6 เรื่องตราเป็น กฎกระทรวงมีจำนวน 55 เรื่องตราเป็นประกาศมี จำนวน 308 เรื่องตราเป็นระเบียบมีจำนวน 24 เรื่องตราเป็นข้อกำหนด 4 เรื่องตราเป็นคำสั่งมี จำนวน 5 เรื่องเป็นมติคณะรัฐมนตรีจำนวน 4 เรื่อง เป็นข้อแนะนำจำนวน 3 เรื่องซึ่งสอดคล้องกับการ ศึกษาของภานุพันธ์ ชัยรัตน์ (2534: บทคัดย่อ) ศึกษา เรื่องปัญหาการใช้กฎหมายควบคุมการใช้ประโยชน์ ที่ดินเพื่อเสนอนโยบายที่ดินแห่งชาติผลของการ ศึกษาพบว่านโยบายที่ดินแห่งชาติด้านการใช้ที่ดิน ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดบริเวณการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ในพื้นที่ป่าไม้การคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมการ ตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยโดยมีกฎหมาย 5 ฉบับเพื่อ ใช้บังคับสนองวัตถุประสงค์คือ พ.ร.บ.ป่าสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่าฯ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติฯ พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติฯ พ.ร.บ.พัฒนาที่ดินฯ พ.ร.บ.การผังเมืองฯ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ บังคับใช้เพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ดินอย่างเป็น ระบบกฎหมายในการบริหารงานที่ดินของรัฐยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอจึงก่อให้เกิดปัญหาการใช้กฎหมายควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินสนอง นโยบายที่ดินแห่งชาติส่งผลถึงการไม่เป็นเอกภาพ ของแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศและ

ความไม่มีประสิทธิภาพของกฎหมายควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีจำนวนมากและมีกฎหมายหลายส่วนที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องทำความเข้าใจและศึกษากฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียดในการนำมาใช้บังคับหรือลงโทษผู้ที่กระทำความผิดเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการใช้กฎหมายและทำความเข้าใจกับประชาชนถึงผลเสียที่ตามมาจากการทำลายสิ่งแวดล้อมรวมทั้งโทษทางกฎหมายที่จะได้รับจากการกระทำความผิด

2. ความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมหลังการทดลองมีความรู้เพิ่มขึ้นและความรู้ทัศนคติและทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามก่อนการทดลองของเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามน้อยกว่าหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของไพรัช ไชยสมคุณ (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการบริหารกฎหมายสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคามพบว่าโปรแกรมการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาระดับความรู้และเจตคติของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารและการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาความรู้และเจตคติของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารและการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงสมควรสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปโปรแกรมการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมในการบริหารและการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมนี้ไปใช้ในการฝึกอบรมบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสอดคล้องกับแนวคิดของ Wexley and Latham (อ้างในชูชัย สมितिไกร, 2542: 173 ; ทวีป

อภิสิทธิ์ (2536: 24-26) วินเชื้อ โพธิ์หัก (2537: 30-31) และ Stredwick (2000: 115) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมไว้ว่าเพื่อปรับปรุงแก้ไขความรู้และทักษะในการคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของพนักงานและพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพื่อเปลี่ยนเจตคติให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรเพื่อจูงใจบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นและเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของพนักงานในการเริ่มต้นปฏิบัติงานใหม่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดการฝึกอบรมกฎหมายสิ่งแวดล้อมสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามโดยการศึกษาเนื้อหาของกฎหมายสิ่งแวดล้อมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมเน้นบทบาทที่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าร่วมกิจกรรมคือมีส่วนร่วมในการการศึกษาเนื้อหาของกฎหมายสิ่งแวดล้อมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมให้ความร่วมมือและความสนใจมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการสรุปอภิปรายเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มมีการกล้าแสดงออกได้อย่างเต็มที่และเกิดการเรียนรู้กันและกันจึงทำให้เกิดความเข้าใจในกฎหมายสิ่งแวดล้อมได้ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 นำผลการศึกษาและวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหากฎหมายสิ่งแวดล้อม ไปขยายผลและนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ให้ความรู้กับนิสิต และประชาชนทั่วไป

1.2 ควรส่งเสริมให้ตำรวจที่ทำหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

1.3 ควรจัดให้มีการอบรม หรือ ประชุมให้ความรู้ ในประเด็นกฎหมายสิ่งแวดล้อม เพิ่มมากขึ้น

1.4 จัดให้มีการอบรมตำรวจที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายทุกนาย โดยเฉพาะพนักงานสอบสวน และตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ในประเด็นกฎหมายสิ่งแวดล้อม เพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้อง

2.1 หน่วยงานที่เป็นสถาบันการศึกษา และมีการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ควรสนับสนุนให้มีหลักสูตรการเรียนการสอน ในเรื่องกฎหมายสิ่งแวดล้อม โดยแยกออกเป็นกลุ่ม ๆ และเรื่องการสื่อสารชุมชน

2.2 หน่วยงานอื่น ที่มีลักษณะงานด้านสิ่งแวดล้อม ควรสนับสนุนการดำเนินงานทำ แก่ผู้จบการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และมีความรู้ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม และการสื่อสารชุมชน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหากฎหมายสิ่งแวดล้อมในรายละเอียด โดยแยกเป็นกลุ่ม ๆ พร้อมศึกษาจากกรณีศึกษา ในประเด็นปัญหากฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เป็นที่น่าสนใจ เพื่อให้ได้ทราบรายละเอียด และวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 ควรดำเนินการวิจัยในลักษณะเดียวกันในองค์กรอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นในการใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์แก่การอบรมการศึกษา และการเรียนรู้

3.3 การวิจัยควรทดลองให้กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรม ไปให้ความรู้กับประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการโฆษณาทางสื่อวิทยุกระจายเสียง การประชุมกลุ่ม ๆ และนำผลการทดลองมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการนำเสนอต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชูชัย สมितिไกร. (2542). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพฯ: ชนวนการพิมพ์.
- ทวีป อภิลิทธิ. (2536). เทคนิคการเป็นวิทยากรและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: พัลลิกคิปปินเนสพริ้นท์.
- ไพรัช ไชยสมคุณ. (2554). การพัฒนาศักยภาพการบริหารกฎหมายสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ภานุพันธ์ ชัยรัต. (2534). ปัญหาการใช้กฎหมายควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสนองนโยบายที่ดินแห่งชาติ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วินเชื้อ โพธิ์หัก. (2537). การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2551). การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและพอเพียง: ความท้าทายและความร่วมมือ. ในการประชุมเชิงปฏิบัติการพิจารณา “ร่าง” แผนหลักสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (พ.ศ.2551-2555). สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2549). รายงานผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวิชาการโครงการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- Stredwick. (2000). Human Resource Management. Oxford: Butterworth-Heinemann.